

בש"פ 2201/15 - חזן לבאד זניד, חסן עודה זניד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2201/15

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

העוררים: 1. חזן לבאד זניד
2. חסן עודה זניד

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
(כב' השופט י' עידן) מיום 23.3.2015 במ"ת
43424-02-15

תאריך הישיבה: י"ד באייר התשע"ה (3.5.2015)

בשם העוררים: עו"ד יוסי לין

בשם המשיבה: עו"ד סגל בלום

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט י' עידן) מיום 23.3.2015 במ"ת 43424-02-15, בה הורה על מעצר העוררים עד תום ההליכים.

2. נגד העוררים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של קשירת קשר לפשע, עבירות נשק (הובלה ונשיאה), עבירת הריגה, סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה, שיבוש מהלכי משפט והשמדת ראיה - עבירות לפי סעיפים 499(א)(1), 144(ב), 298, 332(2), 329(א)(2), 244, ו-242, בהתאמה, לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: החוק), וכן הסתייעות ברכב לביצוע פשע - עבירה לפי סעיף 43 לפקודת התעבורה [נוסח חדש],

עמוד 1

התשכ"א-1961.

3. בהתאם לכתב האישום, העוררים קשרו קשר לפגוע בנאיף אלאמיטל (להלן: המנוח), במטרה לגרום לו חבלה חמורה, נכות או מום, וזאת על רקע סכסוך ממושך בין משפחותיהם. כמתואר בכתב האישום, בתאריך 18.12.2014 לפני השעה 6:00 בבוקר הגיעו העוררים (ואדם נוסף שזהותו לא ידועה), לאחר תיאום מוקדם, אל חברו של העורר 1, אחמד ג'רג'אוי (להלן: אחמד), וזה מסר להם, לבקשתם, רובה סער מסוג M-16 ואקדח 9 מ"מ מסוג גלוק שהיו ברשותו, וכן מכשיר טלפון נייד ותחמושת. העוררים נסעו משם עם כלי הנשק ברכב טויוטה לנדקרוזר כשהם רעולי פנים. כעבור זמן הם השיגו את המנוח, אשר הסיע ברכב הסעות קטינים בעלי מוגבלות לבית הספר. הם נסעו אחריו, ניסו לעקוף אותו ולחסום את דרכו, תוך שהם נוסעים נגד כיוון התנועה וגורמים לרכבים אחרים לסטות מדרכם, ואחר כך ירדו לדרך עפר, אליה סטה המנוח כדי להתחמק מהם. תוך כדי המרדף התקשר המנוח למשטרה, ודיווח על המרדף אחריו ועל חשש לחייו.

בשל תקר שאירע באחד מצמיגי הרכב בו נסע, נאלץ המנוח לעצור את הרכב עצירת חירום, וברח לרכב הסעות אחר שעמד בנתיב הנגדי של הכביש, התיישב במושב הנהג וסגר אחריו את הדלת כדי להימלט מרודפיו. במהלך ריצת המנוח לרכב ההסעות ירו העוררים לעברו, ואז ביצעו פניית פרסה עם רכבם ועצרו לפני הרכב אליו נכנס המנוח. הם ירדו מהרכב כשהם רעולי פנים, הרחיקו את נהג הרכב שעמד בסמוך, ואז ירו במנוח: העורר 2 ירה מספר יריות ברובה הסער דרך דלת הנהג לכיוון פלג גופו התחתון של המנוח, ואז פתח את הדלת והמשיך לירות במנוח ממרחק קצר מאוד. העורר 1, שהחזיק באקדח, ירה אף הוא לעבר המנוח ופגע בו. לאחר מכן, נמלטו העוררים מהמקום ברכבם, תוך ירי של צורות באוויר. שוטר שהבחין באירוע ונעמד מולם עם אקדח שלוף בצומת, נאלץ לקפוץ הצידה כדי להימנע מפגיעה מרכב העוררים שנסע לעברו.

כתוצאה מהירי נפגע המנוח מקליעים בחלקים שונים בגופו, ממותניו ומטה, והוא מת מפצעיו כעבור זמן קצר בעודו יושב ברכב, בעקבות איבוד דם רב.

העוררים שבו מזירת האירוע לאחמד, החזירו לו את שני כלי הנשק, וכן מסרו לחזקתו את רכב הלנדקרוזר שבו נסעו כדי שיעלימו וימנע את תפיסתו על-ידי המשטרה, ונסעו מהמקום ברכב אחר. החבר מסר את הרכב לאחיו תמורת 6,000 ₪ וסכום נוסף שהיה אמור להשתלם בהמשך, וזה העביר אותו לשטחי הרשות הפלסטינית. החבר פירק את הרובה והסתיר את חלקיו במקומות שונים כדי למנוע את תפיסתו.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה לעצור את העוררים עד לתום ההליכים נגדם. בבקשה נטען כי קיימות נגדם ראיות לכאורה, ביניהן אמרותיו של אחמד שהפליל אותם, חוות-דעת מומחי זיהוי פלילי, עדויות עדים מזירת האירוע, האזנות סתר וכן התנהגות מפלילה מצדם, כגון אי התייצבות לחקירה והימלטותו של העורר 2 לירדן. כן נטען שקמה כלפי העוררים עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), כיוון שקיים יסוד סביר לחשש שיסכנו את בטחון הציבור, הן בשל התנהגותם והן לאור חזקת המסוכנות הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים. עוד נטען, כי לא ניתן להסתפק במקרה זה בחלופת מעצר.

5. בדיון בפני בית המשפט קמא טען בא כוח העוררים להיעדר ראיות לכאורה הקושרות את העוררים
עמוד 2

לאירועים המתוארים בכתב האישום. (על קיומן של ראיות לקרות האירועים לא הייתה מחלוקת. לשיטתו, העד המרכזי שסיבך את העוררים - חברם אחד - לא נקט בשמו של העורר 1, ולאורך כל חקירותיו ניסה לנקות את בני משפחתו שלו מאשמה. כן נטען שהחקירה הייתה מגמתית, הכניסה פרטים מוכמנים בפיו של העד, וכי נגד העורר 2 אין למעשה כל ראיה שהיא הקושרת אותו לאירועים. לאור זאת נטען, כי אין סיכוי סביר להרשעת העוררים, ולחלופין נטען כי לאור חולשת הראיות יש לבחון חלופת מעצר.

6. בהחלטתו קבע בית המשפט שקיימות ראיות לכאורה לעבירות המיוחסות לשני העוררים ברף שיש בו כדי להביא למסקנה בדבר סיכוי סביר להרשעה, "ללא חולשה או כרסום". לגבי טענות שהועלו ביחס לחקירה נקבע, כי אלה מתייחסות לשאלות של מהימנות, שמקומן בהליך העיקרי. בית המשפט ציין, כי "המרכז הראייתי" בתיק הוא עדותו של אחד, ובחקירתו לא נפלו טעות, כשל או בעיה השומטים את הקרקע מתחת לאפשרות שייקבעו על בסיסה ממצאים עובדתיים בתיק העיקרי, וזאת במיוחד נוכח העובדה שהעד מכיר היטב את העוררים, ולא יכולה להתעורר שאלה של זיהוי. בית המשפט הבהיר, שקיומו של מניע או של חשש מצדו של העד לא שוללים קיומן של ראיות לכאורה, וכן שאפילו אם היה חוזר בו אחד מחלק מהדברים שאמר בחקירותיו, אין משמעות הדבר ביטול אוטומטי של דבריו.

כמו כן הודגש, כי למעט שינויים קלים שאין בהם כדי להשפיע על הראיות לכאורה, דבריו של אחד בחקירותיו תואמים את התיעוד שלהם בדו"חות השמע ובדו"חות האחרים של השוטרים. מדברי העד עולה בבירור מעורבותו של העורר 2 באירוע. מדברי העד, לכל אורך החקירות, ברור שכשדיבר על "הילד" שהוא "בן של עודה" הוא התכוון לעורר 2, שהוזכר בחלקים אחרים בדבריו בחקירה כנמצא בירדן. עוד נקבע כי הטענה שאחד יהיה עד עוין היא השערה לא רלוונטית לשלב ההחלטה על מעצר עד תום ההליכים.

7. לגבי עילת המעצר, נקבע שזו קיימת הן מפאת מסוכנות העוררים, לפי סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים, והן לאור עילת המעצר הסטטוטורית הקבועה בסעיף 21(א)(4) לגבי עבירות שנעשו באלימות חמורה תוך שימוש בנשק חם. בית המשפט מצא שנוכח טיב העבירות ונסיבות ביצוען, לא יהיה בחלופת מעצר כדי להפיג את דרגת המסוכנות הגבוהה מאוד.

8. הערר שהגישו העוררים מופנה נגד קביעת בית המשפט קמא בדבר קיומן של ראיות לכאורה מספיקות לצורך מעצרו עד לתום ההליכים. הערר בעיקרו חוזר על הטענות שהועלו בפני בית המשפט קמא.

בדיון בע"פ לפני חזר ופירט בא כוח העוררים את הטענות באשר להעד ראיות לכאורה הקושרות את העוררים לאירועים מושא כתב האישום. נטען, כי הראיות בתיק לא מספיקות לזיהוי של העוררים כמי שביצעו את המעשים המתוארים בכתב האישום, שגרמו למותו של המנוח, הגם שאין מחלוקת על קיומן של ראיות לעצם קרות האירועים. לשיטתו, בית המשפט אמנם לא התעלם מכך שהחוקר הוא שהכניס את שמו של העורר 1 ופרטים מוכמנים אחרים לפיו של אחד, אך שגה בקביעתו כי טענה זו היא טענת מהימנות שיש להעלות בהליך העיקרי. לגבי העורר 2 נטען, כי בית המשפט שגה כשדחה את הטענה, לפיה לא אליו התכוון אחד כשדיבר בחקירותיו על "הילד". העוררים סבורים שההקלטה ותימלולה אינם ברורים, וממילא לאביו של העורר 2 יש קרוב ל-30 ילדים, ולכן לא ניתן לזהות את התיאור "בנו של עודה" דווקא עם העורר 2. כן נטען, שלא אחד היה זה שקישר בין "הילד" לבין מי שנסע לירדן, ומי שהציע זאת הוא החוקר, ומכל מקום לא הוכח שהעורר 2 הוא בן המשפחה היחיד ששהה אותה עת בירדן.

יתרה מזאת, לטענת בא כוח העוררים היה לאחמד אינטרס ברור להפליל אותם או מישהו ממשפחתם, כדי לחלץ את עצמו ואת בני משפחתו מהחשד למעורבותם באירועים, שהיה מעמיד אותם בסכנה לנקמת דם מצד משפחת המנוח. גם העובדה שאחמד הבהיר שלא יעיד במשפט, הייתה צריכה, אליבא דידו, להשליך על סיכויי ההרשעה.

לבסוף, נטען כי בחקירותיו של אחמד במשטרה היו סתירות רבות, מהן התעלם בית המשפט. בין היתר: בן המשפחה שאחמד ציין כמי שיוכל להעיד שלא עלה לרכב בעת שמסר את הנשקים, הפריך את טענתו בחקירתו במשטרה; אחמד שינה את גרסתו לגבי הטלפון שנתן לכאורה לעורר 1 ואוכן בזירת האירוע; והוא סתר את עצמו גם בנוגע למועד בו סיפרו לו העוררים את מה שאירע. סתירות אלה ואחרות מעידות גם הן, כנטען, על חולשה ממשית בראיות נגד העוררים.

9. מנגד, טענה באת כוח המדינה, כי החלטת בית משפט קמא מאוד מפורטת, ויש בה מענה מנומק לכל טענות העוררים. לטענתה, אחמד מפליל במפורש את העוררים. לגרסה של אחמד, הקושרת את העוררים לאירועים מושא כתב האישום, יש חיזוקים רבים בראיות חיצוניות שונות, עליהם עמד בית המשפט. אמנם, יש גם סתירות בעדות אחמד, אך ההכרעה הסופית לגבי המהימנות של אחמד והמשקל שיינתן לעדותו הם ענין להכרעת הדין, ולא לשלב ההחלטה על מעצר עד לתום ההליכים. כן עמדה באת כוח המדינה על עיקרי הטענות הפרטניות שהעלה בא כוח העוררים, והגישה לבית המשפט קלסר עם הראיות הרלבנטיות.

דיון והכרעה

10. לאחר עיון בהחלטת בית משפט קמא, בטענות הצדדים ובחומר הראיות, נחה דעתי כי החלטתו של בית משפט קמא מבוססת היטב בדיון ובחומר הראיות, ואין כל עילה להתערב בה.

11. כנזכר כבר לעיל, אין מחלוקת על האירועים עצמם, כפי תיאורם בכתב האישום. לאירועים אלה יש ביסוס איתן בחומר הראיות גם על ידי עדי ראיה לא מעטים.

12. בענייננו גם אין מחלוקת בדבר קיומה של עילת מעצר, הן בגין מסוכנות מובהקת, לפי סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים, והן לאור עילת המעצר הסטטוטורית הקבועה בסעיף 21(א)(4) לגבי עבירות שנעשו באלימות חמורה תוך שימוש בנשק חם. והשאלה היחידה היא בנוגע לראיות לכאורה בדבר היות העוררים המבצעים של המעשים המתוארים בכתב האישום, כמפורט לעיל.

13. הערר לפני מתמקד בשאלת זיהוי העוררים כמי שהיו אלה אשר ביצעו את המעשים המתוארים בכתב האישום.

בית המשפט קמא - בהחלטה מפורטת ומנומקת היטב - עמד באריכות ובפירוט על הראיות הקושרות את העוררים למיוחס להם בכתב האישום, ונתן מענה מלא לטענות שהועלו מטעם העוררים לענין זה. על כן לא אחזור בפירוט על הדברים, ואסתפק בעיקרי הנימוקים.

14. קודם להתייחסות לראיות הקושרות את העוררים לאירועים מושא כתב האישום, ראוי להזכיר, בקצרה, כי בשלב ההחלטה על מעצר עד תום ההליכים אין בית המשפט נדרש להכריע במהימנותן ומשקלן של הראיות, אשר טרם עברו בשלב זה את כור ההיתוך של המשפט. הבחינה של חומר הראיות בשלב זה מוגבלת לבחינת קיומו של פוטנציאל ראיתי בראיות גולמיות אשר לגביהן קיים סיכוי סביר שעיבודן במהלך המשפט יבסס תשתית ראיתית להוכחת אשמת הנאשם מעבר לספק סביר (בש"פ 8087/95 שלמה זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133 (1996); בש"פ 4306/09 אבו ואסל נ' מדינת ישראל (4.6.2009); בש"פ 2745/11 אברמוב נ' מדינת ישראל (28.4.2011), (להלן: ענין אברמוב)). עם זאת, הבחינה אינה טכנית בלבד, ובית המשפט לא יתעלם מסתירות מהותיות הגלויות על פני הדברים, מקום שאלה מחלישות באופן משמעותי את התשתית הראיתית לכאורה (בש"פ 4692/06 אלמוגרי נ' מדינת ישראל (20.6.2006); ענין אברמוב).

15. במוקד ראיות התביעה עומדות הודעותיו במשטרה של אחמד, אשר לגרסתו, הוא שמסר בבוקר האירוע את כלי הנשק בידי העוררים, ואליו שבו העוררים בתום האירוע והחזירו לו את כלי הנשק וסיפרו על מעשיהם. אחמד הוא חבר קרוב של העורר 1 ומכיר גם את העורר 2. בהודעותיו יש הפללה ברורה של העוררים, ואין ספק כי בעדותו, יחד עם ראיות חיזוק נוספות, יש פוטנציאל ראיתי מובהק להרשעת העוררים.

16. בא כוח העוררים טען, כי בחינת דבריו של אחמד מעלה ספק, בעיקר בנוגע לעורר 2, אם אכן הוא מפליל את העוררים, או שמא החוקר הוא ששם בפיו את הדברים. ואולם עיון בחומר הראיות אינו תומך בטענה זו. אכן, אחמד לא נענה ברצון לשאלות החוקרים ואינו ממנהר לנדב ביוזמתו מידע, ועל כן בחלק מהזמן ננקטת על ידי החוקר (בר-יהושע) טכניקה של הצגת דברים שהעד התבקש לאשר או להכחיש אותם. עם זאת, בחינה כוללת של דברי העד מצביעה בבירור כי הוא אכן מפליל את העוררים, כמפורט באריכות בהחלטה של בית משפט קמא (פסקאות 7-8, עמ' 40-30).

17. בא כוח העוררים ביקש גם להטיל ספק במהימנותו ובמניעיו של אחמד בהפללת העוררים. אכן, אחמד אינו עד אובייקטיבי-נייטרלי ויש להתייחס לעדותו בחשדנות, אלא שאלת המהימנות והמשקל שיש ליתן לעדותו הם, כאמור, ענין להכרעת המותב שיישב בהליך העיקרי, ולא להכרעה בשלב המעצר.

יתרה מזו, בית המשפט התייחס גם לראיות נוספות המחזקות את עדותו של אחמד ואת התשתית הראיתית נגד העוררים: שתיקתם של העוררים בחקירותיהם וכן שיחת טלפון שהוקלטה בהאזנת סתר בין העורר 2 לאביו כאשר העורר 2 היה עדיין בירדן (לשם נמלט לאחר האירועים), ובה אביו שולל באופן נחרץ את בקשת העורר 2 לחזור ארצה, בנימוק שאם יחזור הוא ייתפס ויהרוס את כל המשפחה. יצוין כי בחומר החקירה מצויים חיזוקים נוספים, כגון דו"ח מז"פ לגבי התאמה בין התרמילים שנמצאו בזירת האירוע לשני כלי הנשק שתיאר אחמד בהודעותיו (רובה סער מסוג M-16 ואקדח 9 מ"מ), וכן צילומי מצלמות אבטחה שונות ועוד.

18. הנה כי כן, קביעתו של בית משפט קמא, כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעוררים בכתב האישום ברמה הנדרשת בשלב ההחלטה על מעצר עד תום ההליכים, מבוססת היטב. טענות העוררים במהותן נוגעות לשאלות של מהימנות ומשקל, והן ייבחנו בבוא העת במהלך המשפט ובסיכומו. כמובן שככל שבמהלך שמיעת הראיות יחול כרסום מהותי בראיות, עפ"י המבחנים שנקבעו לענין זה בפסיקה, יוכלו העוררים לעתור לעיון מחדש במעצרים.

19. נוכח החומרה הרבה של המעשים המיוחסים לעוררים ונסיבות ביצועם, לא ייפלא אפוא כי משנקבע שקיימות ראיות לכאורה נגד העוררים, לא מצא בית המשפט מקום לשקול חלופת מעצר, ובדין נהג כך.

20. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ז באייר התשע"ה (5.5.2015).

ש ו פ ט